

Πολλάεικονογραφημένα βιβλία που απευθύνονται σε μικρούς σε ηλικία αναγνώστες έχουν προσπαθήσει, με αφορμή την έξαρση των μεταναστευτικών ροών ειδικά τα τελευταία χρόνια, να μιλήσουν για το πώς οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν το ξένο και τα συναισθήματα που γεννιούνται, όπως ο φόβος. Συνήθως με την προσφιλή, δυστυχώς, σε πολλούς χρήση του διδακτικού, δημιουργού παιδικών βιβλίων σε όλο τον κόσμο έχουν προσπαθήσει να θέσουν το θέμα της μετανάστευσης και της αποδοχής του ξένου στα παιδιά. Λίγοι όμως τελικά έχουν καταφέρει να μιλήσουν ανοιχτά και με σεβασμό στην παιδική αθωότητα για αυτά τα δύσκολα θέματα, βάζοντας μάλιστα κάποιες φορές και τον πήχη πιο ψηλά, θίγοντας παράλληλα και το θέμα των απολυταρχικών καθεστώτων και των συνεπειών τους στους λαούς. Τρία βιβλία της πολύ πρόσφατης παραγωγής ανοίγουν τη συζήτηση για το ξένο, τον φόβο αλλά και τους κινδύνους της απολυταρχίας μέσα από μικρές μεν, αλλά πολύ δυνατές και άλλοτε πολύ αστείες-εικονογραφημένες ιστορίες.

«Ο ξένος» (5+ ετών, εκδ. Πατάκη, 2022, μτφρ. Carolina Cury, Κωνσταντίνος Δαμιανάκης) του Σουηδού εικαστικού και συγγραφέα Τσελ Ρινγκί (Kjell Ringi, 1939-2010) πρωτοεκδόθηκε το 1968 από τον εκδοτικό Random House. Ήταν ένα μπλε βιβλιάρκι, 36 σελίδων, ένα από τα επτά συνολικά παιδικά εικονογραφημένα βιβλία που δημιούργησε μεταξύ 1967 και 1974 ο Σουηδός. Αυτό που κρατάμε σήμερα στα χέρια μας είναι η πορτογαλική έκδοση (2018), εμφανώς αλλαγμένη, σε ορθογώνιο φορμά και λευκό εξώφυλλο που το κοσμούν τα τεράστια πόδια ενός ξένου και ένας λιλιπούτιος βασιλιάς με την ακολουθία του. Η ιστορία του βιβλίου είναι απλή, σε καμία περίπτωση όμως απλοϊκή: μιλάει για την άφιξη ενός ξένου, που με την παρουσία του και μόνο προκαλεί πανικό στους κατοίκους μιας χώρας όπου ως τότε όλοι ζούσαν ειρηνικά. Οι κάτοικοι μαζί με τον βασιλιά τους θα κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να τον διώξουν. Θα του φωνάξουν, θα στείλουν περιστέρια με απειλητι-

«Μην περάσεις τη γραμμή!»

ΤΡΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το ξένο, ο φόβος και η απολυταρχία

Δημιουργοί παιδικών βιβλίων σε όλο τον κόσμο έχουν προσπαθήσει να θέσουν το θέμα της μετανάστευσης και της αποδοχής του ξένου στα παιδιά. Λίγοι όμως τελικά έχουν καταφέρει να μιλήσουν ανοιχτά και με σεβασμό στην παιδική αθωότητα για αυτά τα δύσκολα θέματα

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΟΣΚΙΝΙΔΟΥ*

κά σημειώματα, θα στείλουν στρατό, θα χρησιμοποιήσουν βία. Ο ξένος θα τραυματιστεί, θα πληγωθεί και θα αρχίσει να κλαίει. Τα δάκρυά του θα προκαλέσουν μια άνευ προηγουμένου πλημμύρα, η οποία θα φέρει όμως τους κατοίκους και τον βασιλιά στο ύψος του προσώπου του νεοφερμένου και θα τους «αναγκάσει»

να του μιλήσουν, να τον γνωρίσουν. Ο βασιλιάς θα τον καλωσορίσει τελικά στη χώρα του και ο ξένος θα διώξει με ένα φύσημα τα προβλήματα τους, δηλαδή την πλημμύρα. Με μόλις 180 λέξεις ο Ρινγκί μίλησε πριν από 54 χρόνια στα παιδιά σε ένα πρώτο επίπεδο για την αποδοχή και την ενσωμάτωση που νικούν την

άγνοια, τον φόβο και την προκατάληψη και σε ένα δεύτερο επίπεδο για τα απολυταρχικά καθεστώτα, τους αδαείς πολιτικούς, τη χρήση στρατού και τη βία. Ενα τόσο μικρό βιβλίο που μέσα από τις λιγοστές του σελίδες θίγει τεράστια ζητήματα τα οποία ακόμα και σήμερα παραμένουν επίκαιρα.

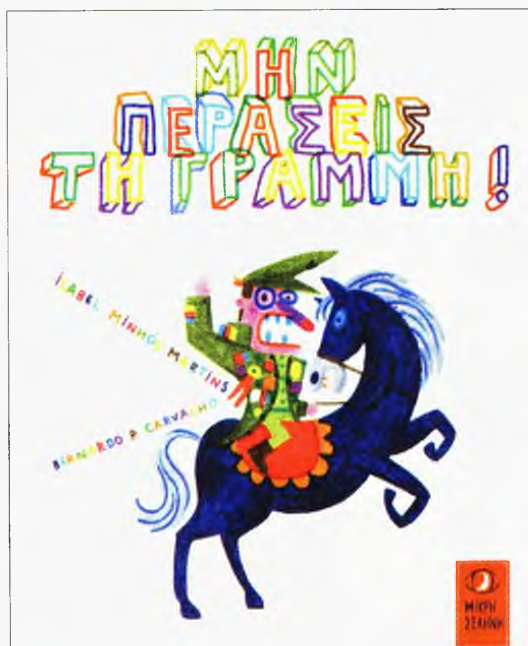
Το θέμα του απολυταρχισμού μέσα από την ιστορία ενός στρατηγού με μια εντελώς παράλογη διαταγή θίγει με πάρα πολλές δόσεις χιούμορ το βιβλίο των Ισαμπέλ Μίνος Μάρτινς και Μπερνάρδο Καρβάλιο «Μην περάσεις τη γραμμή» (4+ ετών, εκδ. Μικρή Σελήνη, μτφρ. Μαριάννα Ψύχαλου, 2022). Οι Πορτογά-

λοι δημιουργοί χρησιμοποιούν πολύ έξυπνα τη ράχη του βιβλίου και βάζουν τον εν λόγω στρατηγό να μην αφήνει κανέναν να περάσει από την αριστερή στη δεξιά σελίδα. Η αντίδραση του λαού σε αυτήν τη διαταγή, το παιχνίδι με την μπάλα τριών παιδιών, η ειρηνική διαμαρτυρία και τελικά η επικράτηση της λογικής των συγκεντρωμένων της αριστερής σελίδας είναι αυτά που θα μιλήσουν στα παιδιά για το τι σημαίνει δικτατορία και τη σπουδαιότητα των αγώνων των λαών για ελευθερία.

Τέλος, «Οι ξένοι» του Σουρουνοανού Αλφρέντο Σοντεργκίτ (3+ ετών, εκδ. Μεταίχμιο, μτφρ. Μάρω Ταυρή, 2022), βιβλίο που ξεχώρισε και αναρτήθηκε και στους καταλόγους White Ravens της Νεανικής Βιβλιοθήκης του Μονάχου το 2020, μέσα από την ιστορία του και τη σχεδόν ασπρόμαυρη εικονογράφηση του, χρησιμοποιώντας για πρωταγωνιστές μια αγέλη καπιμπάρα και ένα κοπάδι κότες, θέτει το θέμα της άφιξης των ξένων και της αποδοχής τους μετά από μια σειρά γεγονότων. Η «παιδική» περιέργεια ενός κοτόπουλου κι ενός νεαρού καπιμπάρα θα δείξει πώς η αλληλεγγύη και η συνεργασία οδηγούν προς την ειρηνική συνύπαρξη.

* Δημοσιογράφος, δημιουργός του ηλεκτρονικού περιοδικού για το παιδικό βιβλίο kookinialepou.gr

● ISABEL MINHOS MARTINS
BERNARDO P. CARVALHO
Μην περάσεις τη γραμμή!
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΗΝΗ

● KJELL RINGI
Ο Ξένος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

● ΑΛΦΡΕΝΤΟ ΣΟΝΤΕΡΓΚΙΤ
Οι Ξένοι
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ